

NÓGRÁD MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
KÖZGYŰLÉSÉNEK ELNÖKE

11-83 /2010. sz.

Az előterjesztés törvényes:

dr. Barta László

JAVASLAT
a Nógrád megye felzárkóztatását szolgáló fejlesztési program
konceptiójára

Tisztelt Közgyűlés!

A Nógrád megye felzárkóztatását szolgáló fejlesztési program kidolgozásának előkészítéséről szóló 51/2010. (IV.29.) Kgy. határozat 2. pontja alapján a program *konceptióját* a Közgyűlés júniusi ülése elé kell terjesztenem.

Miután a Testület kinyilvánította, hogy kiemelten fontosnak tartja egy átfogó – a megye gazdasági, társadalmi életének valamennyi területét érintő –, a felzárkóztatást szolgáló komplex fejlesztési program elkészítését, felhatalmazott a program kidolgozásának megkezdésére, a szükséges szakértői kör bevonására, illetve megbízására.

Amint erről a májusi elnöki jelentésben tájékoztatást adtam, május 11-én konzultációra hívtam össze a megye gazdasági életének jelentős szereplőit, így a Kereskedelmi és Iparkamara elnökét, a Nógrád Megyei Mérnöki Kamara elnökét, a Trigon Kft. ügyvezető igazgatóját, az ITD Hungary salgótarjáni irodájának vezetőjét, a Wamsler Rt. igazgatóját, az Ipoly Erdő Zrt. igazgatóját, az EurAgro Kft. igazgatóját, a VOSZ Nógrád Megyei Szövetségének elnökét, az Inno-nivo Kft. ügyvezető igazgatóját, valamint a BGF-PSZF Salgótarjáni Intézetének képviselőjét.

A résztvevők áttekintették a megye jelenlegi helyzetét és meghatározásra kerültek az egyes szakterületek program-koordinációjának felelősei. A konzultáción elhangzottak alapján előzetes rész-tanulmányok (vitairatok) kerültek elkészítésre a következők szerint:

- *dr. Simonyi Sándor* (Trigon Kft.):

Nógrád megye gazdaságfejlesztési koncepciójának vázlata;

- *dr. Hajas Pál* (EurAgro Kft.):

Agrárium – Vidék, Valóság – Lehetőség 2010-2020.

- *Paróczay Péter* (BGF-PSZF):

Följegyzések a gazdaságfejlesztéssel kapcsolatban;

- *Brunda Gusztáv* (Inno-nivo Kft.):

Nógrád megye növekedés-orientált gazdaságfejlesztési tervezésének tézisei;

A következőkben az eddig elkészült tanulmányok rövid összefoglalóját ismertetem (az anyagok teljes terjedelmükben a Hivatalban megtekinthetőek).

Dr. Simonyi Sándor a Trigon Kft. ügyvezető igazgatója. Gazdaságfejlesztési koncepciójának vázlatában kifejti a megye gazdasági szerkezetének átalakítására vonatkozó elképzeléseit. Ennek meghatározó elemei – a tranzitközlekedés- és logisztikai fejlesztés feltételeként – a vasúti- és közúti infrastruktúra továbbépítése; valamint a humán erőforrás-fejlesztés.

A megye jövőbeni iparszerkezetének főbb összetevői: a konvencionális ipari szektor; az „önfenntartó” lokális ipar (a mezőgazdasági termékek helybeni feldolgozására épülő ipar, a termikus energiahordozók iparszerű felhasználásának lehetőségei; és a turisztikai, idegenforgalmi projektek); illetve a magas tudástartalmú ipari szektor.

Tanulmányában jelentős teret szentel a tudásalapú gépjárműipari program megvalósításának, az Autóipari és Közlekedési Kompetencia Centrumok hálózatának.

Az alternatív energetikában és korszerű energia-technológiában komoly lehetőségeket lát a magyar-szlovák határmenti együttműködések fejlesztésében.

A tudásalapú programok megvalósításával összefüggésben külön alfejezetekben szól a közép- és szakképzés fejlesztésének szükségességéről, valamint a műszaki felsőfokú képzés feltételeinek megteremtéséről.

Dr. Simonyi Sándor gazdaságfejlesztési téziseinek nagy erénye, hogy alapvetően gyakorlat-orientált, figyelembe veszi a gazdaság egyes elemeinek egymásra épülését, egymásra utaltságát, rendszer-jellegét.

Dr. Hajas Pál az EurAgro Agrárfejlesztési és Tanácsadó Kft. ügyvezető igazgatója. Az agrárium jelentős helyi szakértője bevezetőjében a mezőgazdaság hanyatlásának, a mezőgazdasági termelés visszaesésének okait elemzi. Természetes következmény, hogy a növénytermesztésre és állattenyésztésre épülő feldolgozóipar helyi bázisai az agrárium visszafejlődésével együtt indultak hanyatlásnak.

Álláspontja szerint az iparszerű, intenzív technológiákkal szemben a megyében a természetes tartású, ökológiai típusú, legeltetési, szabad tartású állattenyésztés irányába célszerű elmozdulni. Javasolja a nógrádi, cserhádi, Ipoly-menti, Mátraalji Hungarikum program elindítását, az öko-gazdálkodáson belül a földrajzi árjelzővel ellátott termékek támogatását; a vidékfejlesztés rendszerének újragondolását, a LEADER csoportok megőrzését, megújítását. Jelentős forrásokat lát a helyi erdő- és vadgazdálkodásban, a megújuló energiaforrások kiaknázásának lehetőségében.

Meghatározó stratégiai irányként szól a vidéki turizmus fejlesztésének szükségességéről (a tömegturizmussal szemben a családi keretek között működtethető gasztronómiai-, öko- és geoturizmusról).

A Vitairat végén tizennégy pontból álló javaslatcsomagot olvashatunk, valamint dr. Hajas Pál összeállította és csatolta a „Cserhát Palóc Hungarikum Fejlesztési Projekt” vázlatát is.

Paróczay Péter tanár úr a BGF-PSZF Salgótarjáni intézetének oktatója. „Följegyzéseiben” kiemelt helyen foglalkozik a gazdaságfejlesztési program társadalmasításának lehetőségével; az információs rendszer (tudásbázis) kiemelt szerepével a fejlesztés rendszerében; a pontos helyzetelemzés fontosságával – illetve annak metodikájával; a gazdaságfejlesztés stratégiájával, irányelveivel; a megyei- és helyi tervezés módszertanával; a projektképzéssel, végrehajtással, a menedzselés folyamatával; valamint a szervezeti feltételekkel és a monitoringgal.

Erőteljes elméleti megalapozottságú mellékleteiben (Kvantitatív elmaradottság, kvalitatív felzárkózás; Innovációs forrópontok feltárása és menedzselése az MGIR segítségével; Nógrád megye marketing stratégiai programja) visszaköszönnek a Főiskola elmúlt években folytatott kutatásainak eredményei, valamint az általa szervezett gazdasági kerekasztal konzultációin elhangzottak.

Javaslatra szerint olyan hosszú távon működőképes fejlesztési rendszert célszerű kialakítani, amelynek főbb tartalmi elemei: (1) az allokációs lehetőségek feltárása; (2) a meglévő helyi gazdaság fejlesztése; (3) a térségen kívüli allokátorok ösztönzése; és (4) az infrastruktúra-fejlesztés. Kiemelt jelentőséget tulajdonít a gazdaságfejlesztési program társadalmasításának (a „felülről és alulról történő tervezés” integrációjának).

A szervezeti feltételek kapcsán több javaslatot tesz a programozás folyamatába bevonható szakértői szervezetekre, a Megyei Gazdaságfejlesztési Tanács, valamint megyei projekt-team létrehozására.

Brunda Gusztáv az Inno-nivo Kft. ügyvezető igazgatója, számos helyi és térségi gazdaságfejlesztési program kidolgozója, elindítója. Az ő feladata volt, hogy az eddig elkészült program-javaslatok egyfajta szintézisét alkossa meg. Nógrád megye növekedés-orientált gazdaságfejlesztési tervezésének tézisei c. összefoglalójában elsősorban a tervezés metodikai,

módszertani kérdéseivel foglalkozik. A tanulmány a kiindulási („elrugaszkodási”) pontok meghatározásával indul, amely rövid összefoglalóját adja a megye jelenlegi társadalmi-gazdasági helyzetének.

Meghatározza a területi gazdaságfejlesztési programokkal szembeni elvárásokat, illetve a gazdaságfejlesztési stratégia irányelveit. A tervezés folyamatába mindenképp be kell vonni a megye meglévő vállalkozásait, közösségeit, a településeket, helyi szakembereket, illetve a fejlesztési területen érintett célcsoportokat. Biztosítani kell a program illeszkedését a szélesebb körű, regionális programokhoz.

Álláspontja szerint a gazdaságfejlesztési stratégia három alapvető részstratégiára [a gazdaságfejlesztés átfogó stratégiájára, a pillérstratégiákra (ágazati stratégiákra), valamint a funkcionális stratégiákra] épül.

A módszertanról szóló fejezet egymásra épülő pontonként határozza meg a megyei és helyi tervezés lépéseit, a projektképzés szintjeit, a gazdaságfejlesztés menedzsment folyamatát.

Brunda Gusztáv javaslatot tesz a menedzsment szervezeti kereteinek kialakítására egy lehetséges modell (megyei gazdaságfejlesztési ügynökség) felvázolásával. Ugyanakkor ő maga is számba veszi az e területen működő, meglévő szervezeteket, amelyek nem csak támogató szakértői szervezetként, hanem a projekt végrehajtásának konkrét szereplőiként is tekintetbe vehetők.

Végezetül a tanulmány melléklete részletesen meghatározza a megye átfogó elemzésének szempontjait.

* * *

Az eddig elkészült munkák, koncepciók, vitairatok, valamint a megye gazdaságáról korábban összeállított tanulmányok jelentős információs bázist, jó kiindulási pontot jelentenek. A gazdasági élet helyi szereplői, valamint a közgazdaságtan elméleti ismereteit a gyakorlatban is sikerrel tesztelő Főiskola komoly segítségünkre lehet a programozási folyamat előkészítésében és végrehajtásában. Az azonban jól látható, hogy egységes, teljeskörű információs adatbázis megléte elengedhetetlen a megalapozott fejlesztési stratégia összeállításához.

A *Paróczay Péter* és *Brunda Gusztáv* által összeállított módszertani vázlat alapján – a projektalkotás társadalmasításának érdekében – legalább két irányban célszerűnek látszik a munka kiterjesztése. Egyrészt a meglévő, működő gazdasági szervezetek, vállalkozások; másrészt a települések, helyi önkormányzatok irányába.

A komplex kép kialakításához szükséges feltárni az egyéni vállalkozói és vállalati stratégiákat, valamint össze kell gyűjteni a települési önkormányzatok közép- és hosszútávú fejlesztési elképzeléseit. Az ilyen módon összeállított (és lehetőség szerint mind szélesebb körben közzétett) stratégia- és programcsomag egyrészt meghatározó tájékoztató pont a területi szintű tervezés megkezdéséhez, stratégia megalkotásához, másrészt tükör a helyi társadalom számára.

Javaslom tehát, hogy a tanulmányokban felsorolt együttműködő partnerek, valamint a Főiskola bevonásával a következő hónapokban kerüljön sor a gazdasági szervezetek és önkormányzatok megkeresésére, a program-tervezetek, hosszabb távú lokális fejlesztési elképzelések széles körben történő összegyűjtésére, adatbázis kialakítására és elemzésére.

Ezzel párhuzamosan történjen meg a szakértők által meghatározott fejlesztési irányok részletesebb kidolgozása, az egyes területek folyamatosan változó gazdasági környezetben történő összeillesztése, összehangolása.

A programozási folyamat fő fázisai eszerint:

I. Az együttműködő partnerek felkérése, bevezető tanulmányok elkészítése;

- II. a) Az önkormányzatok, gazdasági szereplők lokális fejlesztési elképzeléseinek összegyűjtése, elemzése;
- II. b) A meghatározó stratégiai irányok kijelölése;
- III. Az egyes területek (pillérek) fejlesztési programjainak megtervezése, elkészítése;
- IV. A programelemek társadalmi és szakértői vitája;
- V. Komplex megyei fejlesztési program összeállítása.

A folyamat II. a) pontjának megvalósításához vezető koordinátorként a Főiskolát célszerű felkérni; míg a II. b) pont végrehajtásának előkészítéséhez további résztanulmányok elkészítését látom indokoltnak a következő témákban:

- a helyi gazdaságfejlesztés fő irányai (kiemelten a munkahelyteremtő beruházásokra, fejlesztésekre, vállalkozásbarát környezet kialakítására);
- megyei infrastruktúra (vasút, közút hálózatfejlesztés, közművek – kiemelten a kommunikációs infrastruktúra);
- közép- és felsőfokú szakképzés, felsőoktatás (humánerőforrás-fejlesztés, kutatás-fejlesztés);
- idegenforgalom (turisztikai termékek fejlesztése, egyéb szolgáltatások).

A kutatási eredmények (állapotfelmérés) és pillér-stratégiák részleteinek ismeretében az egyes programelemek már nagy biztonsággal tervezhetőek, illetve alkalmasak a társadalmi vita elindítására.

Meggyőződésem, hogy önmagában az információk, program-tervezetek, elképzelések számbavétele – azaz a stratégiai tervezés első, bevezető lépései – is hatnak a helyi társadalmi-gazdasági folyamatokra, sok esetben motivációt jelentenek az újszerű megközelítések megtalálásához, a kevésbé reménykeltőnek tűnő helyzetek újragondolásához, újraértékeléséhez, ezen keresztül az innovatív gondolkodás serkentéséhez, ami elengedhetetlen egy valóban működőképes megyei fejlesztési program megalkotásához.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést a következő határozati javaslat támogatására:

HATÁROZATI JAVASLAT

a Nógrád megye felzárkóztatását szolgáló fejlesztési program
koncepciójára

1. A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése megtárgyalta a Nógrád megye felzárkóztatását szolgáló fejlesztési program koncepcióját, és tudomásul veszi a program összeállítása érdekében eddig tett intézkedéseket.
2. A Közgyűlés felkéri elnökét, hogy a program részleteinek kidolgozása érdekében – az együttműködő szervezetek bevonásával – keresse meg a megye települési önkormányzatait, gazdasági szervezeteit és gondoskodjon a helyi és kistérségi fejlesztési programok egységes adatbázisba történő gyűjtéséről.

Határidő: 2010. szeptember 30.

Felelős: Becsó Zsolt, a Közgyűlés elnöke

3. A Közgyűlés felhatalmazza elnökét, hogy az adatgyűjtés megtervezéséhez, végrehajtásához, valamint, a program további szakaszainak kidolgozásához szükséges szakértő kört kérje fel, az ehhez szükséges megállapodásokat kösse meg.

Határidő: folyamatos

Felelős: Becsó Zsolt, a Közgyűlés elnöke

4. A Közgyűlés felkéri elnökét, hogy a fejlesztési program összeállításának munkaszakaszairól, azok költségeiről, illetve az előkészítés eredményeiről a testület szeptemberi ülésén adjon tájékoztatást.

Határidő: szöveg szerint

Felelős: Becsó Zsolt, a Közgyűlés elnöke

Salgótarján, 2010. június 9.

Becsó Zsolt
a Közgyűlés elnöke